పార్వతి

నేను అప్పుడే ఉదయాన్న చెయ్యవలసిన ఇంటిపనులు పూర్తి చేసుకొని కాస్త నడుం వాలుద్దాం అని అనుకుంటున్నాను. ఏదో వార్తాపత్రిక తిరగవేదామనుకుంటుండగా మీనా నన్ను పిలిపిస్తున్నట్లు వినబడింది; మా పొరుగింటి పదేళ్ళ పాప. "ఆంటీ, మా అమ్మ మిమ్మల్ని నిలుచున్న పాళానే రమ్మంటునారు," అని చెప్పింది. వెంటనే చేతులోని పత్రిక కింద పడేసి మా ఇంటికి నాలుగిళ్ళావతల ఉన్న వాళ్ళింటికి ఆమె వెంట బయలుదేరాను.

భయం, ఆతృత మిళితమైన గొంతుతో మీనా అమ్మగారు నన్ను వాళ్ళ వాకిట్లోనే ఆహ్వానించారు. "దయ చేసి లోపలికి రండి," అంటూ నన్ను ఆమె లోపలికి తీసుకొని వెళ్ళారు. "నాకేమిటో అంతా కంగారుగా ఉంది. నేనే మీతో సంప్రదించాలనుకున్నాను. క్షమించాలి. ఇంత ఎండలో మిమ్మల్ని ఇంత దూరం నడిపించాను. ఏం చెయ్యను? నాకేమీ పాలుపోలేదు!"

"మరేం పరవాలేదు, నేనేం మీ ఇంటికి ఆమెడ దూరంలో లేనుకదా," అని భరోసా ఇస్తూ వాళ్ళ ఇంట్లోకి ప్రవేశించాను. "నా సలహా ఏం కావాలో చెప్పండి."

ఆ ఇంటిలో గంభీరమైన నిశ్శబ్దం తాండవిస్తోంది. నేనెప్పుడు వాళ్ళింటికి వెళ్ళినా గుమ్మంలోనే నన్ను పలకరించే సరస్వతి ఆ నాడే

కానరాకేపోయేసరికి నాకు కొంచెం ఆశ్చర్యం కలిగింది. సరస్వతి వాళ్ళ పెద్దమ్మాయి; ఎనిమిదో తరగతి పూర్తిచేసి, ఇంక ఆ ఊళ్ళో చదివే అవకాశంలేక, ఇప్పుడు ఇంట్లోనే ఉంటుంది. లోక పరిచయంకోసం అన్ని రకాల పుస్తకాలూ స్వయంగా చదువుతుంది. వయస్సు పదమూడే అయినా తన తల్లివద్ద పొందే శిక్షణ అమూల్యమైనది; చురుకైన అందమైన పిల్ల. ఇంటికి కావలసిన బట్టలన్నీ తనే కుట్టేది; శాస్త్రీయ సంగీతం చక్కగా అభ్యసించింది ఇంటి పనిలో తల్లికి తోడుజోడుగా ఉంటుంది. ఇక ఒక తల్లికి మరేం కావాలి? అమ్మాయికి సరైన భర్త దొరకాలని నేను భగవంతున్ని ప్రార్థిస్తుంటాను. నాకు చాలా ఇష్టం, ఆ అమ్మాయంటే. కానరాకపోయేసరికి అమ్మని అడిగాను, "సరస్వతి ఎక్కడ?"

"అదే, ఇప్పుడు సరస్వతిగురించే నా యాతనంతా," అన్న రాజం నాతో "నేనిప్పుడు పెద్ద సందిగ్ధలో పడ్డాను. దానిగురించే మీతో సంప్రదించుకోవాలి అనుకుంటున్నాను. అందుకే మీకు కబురు పెట్టాను."

ఆమె మనస్సులోని బాధ అంతా వెళ్ళగక్కి భారమైన ఒక నిట్టూర్పు విడిచింది.

సరస్వతి గురించి శుభవార్తే. ప్రక్రుతి మాత ఈమె మీద తన శక్తిని ప్రసరింపచేసింది. ఈ అమ్మాయి ఈడేరింది.

నిన్నటివరకూ ఈ అమ్మాయి ఒక లంగా, జాకెట్టు వేసుకొనే చిన్న పాపాయి; కానీ ఈనాడు వికసించిన ఒక యువతి.

పుష్పవతైనందుకు ఆనందించకుండా రాజం ఊరికే కంగారుపడిపోతునట్లు కనిపిస్తోంది. లోలోపుల సంతోషం; పట్టెణం, పల్లె కాని సంప్రదాయం తెలియని ఈ ఊళ్ళో ఈ ప్రస్తుత యిబ్బందిని ఎలా ఎదుర్కోడమా అనే సందిగ్ధంలో రాజం ఇక్కట్లు పడుతోంది. ఆమెకు కూతురు పుష్పవతైన విషయాన్ని దాచిపెట్టాలనే కోరిక లేదు; కాని వెల్లడించానికి ధైర్యం లేదు. నా పట్ల ఆమెకు ప్రత్యేకమైన గురి, గౌరవం ఉండడంవలన నా సలహా కోరింది. నేను ఎటువంటి అరమరిక లేకుండా, అక్కడికక్కడే నిష్కర్ష గా ఇవ్వవలసిన సలహా ఇచ్చేసాను. స్వేచ్ఛమైనది నా స్పందన.

"ఏమండీ, సాహసాపేతమైన మీ సలహా నాకు ఆశ్చర్యం కల్గించింది," అన్నది రాజం. "సరిగ్గా మీ ఆలోచనలాంటిదే నా ఆలోచనకూడా. ఐనా నా భావాన్ని అమలుపరిచే ధైర్యం నాకు లేదు. నాకు అసలు అరమరికలంటూ ఏమీ లేవు."

"నిజమే, నాకలాంటిదేమీ లేదు. నువ్వుకూడా అనవసరమైన ఆందోళనలు చెందకూడదు. నేను చెప్పినట్లు చెయ్యి. నిజాన్ని మనం ఎప్పుడూ దాచకూడదు. దాని పరిమాణాలెలా ఉంటాయో మనకి తెయదు. ఈ రోజు చాలా పవిత్రమైన శుక్రవారం. ధైర్యంగా వెల్లడి చేసేయి; ధైర్యంగా నా సలహా అమలు చెయ్యి,"

"నిజమే, నేనూ అదే అనుకుంటున్నాను," అని బదులు చెప్పింది రాజం."నా మనస్సు చెప్పినదానికీ, మీ సలహాకీ ఎదురు చెప్పను. ఇతర కార్యక్రమాలలకి నేను ముందడుగేస్తాను. మీరు మాత్రం ఈ

మూడు రోజులూ మా ఇంటి దగ్గర కార్యక్రమాలికి నాకు సహకరించాలి."

నేను ఇంటికి నెమ్మదిగా తిరిగి వచ్చేసాను. ఆ తరువాత మూడు రోజులూ వాళ్ళ ఇంటిలో అన్ని సంస్కారాలు క్రమంగా జరిగాయి. విందులతోపాటు సరస్వతికి చాలా బహుమతులుకూడ వచ్చాయి. ఆ నాలుగవ రోజు రాజం మా ఇంటికి వచ్చింది. ఆ నాడు నేను ఆమె మొహంలో చూసిన యాతన పోయి ఇప్పుడు ఒక మెరుగు కనిపించిం ంది.

"ఏమండీ, మీరు ఆ రోజు నాకు చూపిన ధైర్యం వలనే మీ సలహాకి నేను సమ్మతించాను. ఇప్పుడు నాకెంత సంతోషమో తెలుసా? కాని, నాకు ఒకే ఒక సంగతి తెలియాలు. మీరెలాగ ఆ రోజు నాకు ఎటువంటి సంకోచమూ లేకుండా సలాహ్ ఇచ్చారు? మీకు చాలా ఉదారమైన మనస్సు!"

"అవును, నేను ఇందకు ముందు ఇలాంటి సంఘటనలో చేసిన పొరబాటు వలన ఒక మంచి పాఠం నేర్చుకున్నాను. నా చెల్లెలు - అమాయకురాలు, సంతతులేని స్త్రీ - ఒక దురభిప్రాయానికి గురియై చాలా బాధపడింది. దాని అనుభవం నా కళ్ళు తెరిపించడానికి కారణం."

"మీరేమంటున్నారు? నేను ఆరు నెలలముందు మీ ఇంటిలో పార్వతిని ఆమె భర్తతో చూసాను! ఆమె జీవితంలో కష్టాలా?"

"అవును, నేను చెప్పేది పార్వతి గురించే. చాలా కాలం అది భర్తతో కాపురం చెయ్యగలదా అని మేం కలవరపడ్డాం. పెళ్ళైన తరువాత

రెండున్నర సంవత్సరాలవరకు వాళ్ళు పార్వతిని అత్తగారింటికి రానివ్వలేదు."

"అలాగా? పార్వతిని ఆమె భర్త మొదట తోసిపెట్టారన్న మాట! వాళ్ళిద్దరినీ చూస్తే నాకు ఆదర్శ దంపతులుగా కనిపించారు. వాళ్ళ మధ్య అతృప్తి అంటే ఎవరూ నమ్మరు!"

"నిజమే, ఎవరూ నమ్మరు. ఇప్పుడు పార్వతి భర్తతో సుఖంగా కాపురం చేస్తుంది కాపట్టి వెనకటి కష్టాలూ, ఆందోళనలూ ఇప్పుడు స్వప్నంలాగ కనిపిస్తాయి. ఆ భగవంతుని కృపవల్లనే ఇప్పటికి వాళ్ళ బాధలన్నీ తీరాయి."

"వీటన్నిటికీ కారణమేమిటి? మీరేమో ఏదో పెద్ద పొరబాటు చేసేనన్నారు; అసలేం జరిగింది?"

రాజం కోరికని తృప్తి పరచడమేకాకుండా నా మనస్సు భారం తగ్గించుకోవాలనుకున్నాను. అందువలనే అన్ని వివరాలూ ఆమెకు చెప్పడం ఆరంభించాను.

"మేం ఇక్కడికి రావడానికి పూర్వం తిరుచ్చి జిల్లాలో ఆరు సంవస్తరాలున్న విషయం నీకు గుర్తుందా? ఆ ఆరు సంవత్సరాల్లోనే ఇదంతా జరిగిపోయింది: పార్వతి మాతో ఉండడానికి రావడం, చివరికి భర్తతో కలిసి హాయిగా కాపురం చేయడం, మొదలైనవన్నీ. ఆమెకి ఇంకా పదేళ్ళు నిండకుండానే ఆమె తల్లితండ్రులు పోయారు. అందువల్ల ఆమె మా ఇంట్లోనే పెరిగింది.

ఇప్పుడు సరస్వతిలాగే, అప్పుడు ఆమెకూడా ఈడేరింది. అప్పుడు నేను నా పరిస్తితిని ఎదుర్కొన్న విధం ఇప్పుడు నీకిచ్చిన

సలహాకి పూర్తి విరుద్ధమైనది. అప్పుడు ఆమె స్థితిని నేను పూర్తిగా రహస్యంగా ఉంచేను. సహజంగా తనకు మించిన శరీరాకృతి పార్వతికి. ఇంకా పూర్తిగా పదమూడేళ్ళుకూడా నిండలేదు. మొహంలో చిన్నపిల్ల అమాయకత్వం జలజలలాడేది. ఆమెది పుష్టమైన, సహజమైన శరీరాకృతివల్ల నేనే ఆమెను చీర కట్టుకోమని ప్రోత్సాహించాను అని ఇరుగుపొరుగున ఆమె స్నేహితులకి చెప్పేదాన్ని. నేను చెప్పిన తీరునిబట్టి ఎవరికీ ఏ విధమైన అనుమానం కలగలేదు; అందువలన ఎవరుకూడా అనుమానం లేకుండా పూర్తిగా నమ్మేసావారు.

నేను చేసేదంతా ఆమె మంచికోసం అని నేనెప్పుడూ భావించేదాన్ని. పార్వతి తల్లిలేని పిల్ల ఆవడం వలన ఆమె సుఖ సంతోష బాధ్యత నా మీద వేసుకున్నాను. ఆమె మీద అపవాదమో, చెవులు కొరుక్కోనే పదాలు కూడా ఊడకూడదన్నదే నా కోరిక. ఎవ్వరివలనా ఆమెకు ఇంకా ఎందుకు పెళ్ళి కాలేదు అని యధాలాపంగానైనా అనే మాటలు విని ఆమె మనస్సు కలత చెందకూడదు అని నా ఆరాటం. మనమొకటి తలుస్తే భగవంతుడు మరొకటి తలుస్తాడు,' అనే సామెత వర్తిస్తుందన్న విషయం నేనప్పుడు గుర్తించలేదు. ఆ తరువాత సంభవించిన పరిమాణాలన్నీకూడ నేనూహించినదానికి విరుద్దంగా సంభవించాయి.

పార్వతికి పద్నాలుగేళ్ళు నిండేసరికి ఆమెకు ఒక భర్తని వెదికి పెళ్ళిచేసాం. ఆ భర్త సదాచారపరాయుణుడులాగ ఉన్నాడు.

అందువలన పార్వతికి రాబోయే అత్తగారికీ, బంధువులకీ నా పెద్దకొద్దీ చెప్పుకుబోయేను. "ఈ రోజుల్లో, చాలా కుటుంబాలలో పిల్ల ఈడేరిందన విషయం మరుగున పెట్టి అమ్మాయిల పెళ్ళిలు చేస్తున్నారు. అటువంటి భయాలున్నవారు తప్పక వాటి దుష్ఫలితాలు అనుభవింక తప్పరు. నా విషయంలో మాత్రం ఆమె ఈడేరిందన్న సంగతి నిశ్చయంగా చెప్పదలచుకున్నాను. నేను ధైర్యవంతురాలిని కాబట్టి, దేముడి దయవలన పార్వతికి ప్రస్తుతానికి అటువంటి యిబ్బందులు ఏవీ లేవు. ఆమె పెళ్ళి మాత్రం మన హిందూ ధర్మ సిద్ధాంతల ప్రకారంగానూ, శారాదా చట్టాన్ని అతిక్రమించకుండానే జరుగుతోంది." నేను పూర్తిగా యధార్ధంగా మాట్లాడుతున్నాను అనే ధీమాతో చెప్పేసాను. వాళ్ళందరూ నా మాటలు పూర్తి విశ్వాసంతో నమ్మేసినందుకు నా తెలెవితేటలకు నన్ను నేనే అభినందించుకున్నాను.

మా ఊరికి అట్టేదూరంకాని ఒక పల్లెటూరిలో నివసిస్తున్నారు పార్వతి అత్తగారు. అందువలన పండుగకి ఆమె అత్తగారు, ఆడపడుచు, మరో ఇద్దరు పిల్లలతోసహం ఆమె భర్త వెంట వచ్చేసారు. ఈ రోజుల్లోని ఆచారాన్నే కనుక వాళ్ళు తు.చ. తప్పకుండా పాటించి ఉంటే, తెలివిగా, భర్తనొక్కణ్ణే పంపించి ఉండేవారు. ఐతేనేం, వాళ్ళది మధ్య తరగతి పల్లె కుటుంబం. చుట్టాలందరూ ఇరుగు పొరుగువారే. అందరూ ఒక శుభోదయాన మా ఇంటిపై దండెత్తారు. అప్పుడే పార్వతికి ఆమె జీవితంలొ - మనస్సు చెదిరిపోయినట్టు - ఒక అఘాతమైన సంఘటన జరిగింది.

ఆ సమయంలో పార్వతి ఋతుమతి అయింది; అది నాకు రహస్యంగా చెప్పింది. అంతవరకూ నేను ఆమె పరిస్థితిని ఎవరికీ తెలియకుండా దాచాను. ఐనా కూడా ఆ మూడు రోజులూ పార్వతి గృహపరిభ్రమ కాలంగానే అనుసరించింది. ఇది మేం తు.చ. తప్పకుండా మా ఇంటిలో అనుష్టించే ఆచారం. అందువలనే ఈ విషయంలో ఇప్పుడు రాజీ పడాలని నాకు తోచలేదు. ఇప్పుడు పార్వతి నలుగురి మధ్య కలిసి మెలగడం జరగవద్దని నేను బహిరంగా పార్వతి ఆనాడు పెద్ద పిల్ల అయిందని చెప్పదలచుకున్నాను. దానికి పెళ్ళై మూడు మాసాలు నిండాయి; ఆమె భర్త, అతని బంధువులూ ఇప్పుడు మాతో ఉన్నారు. అంతేకాదు, ఇప్పుడు నా కోరిక అమలుపరిచితే అదనపు ఖర్చులు తగ్గించవచ్చు. బంధువులెవ్వరికీ ప్రయాణకోసం ఏమీ ఇవ్వనక్కరలేదు. ఇదే మంచి తరుణం, మరెందుకు ఆలస్యం? అని నన్ను నేనే మెచ్చుకున్నాను.

మరేం సంశయం లేకుండా ఆ రోజే పార్వతి రజస్వరాలయిందని ప్రకటన చేసి ఇక నేను చెయ్యవలసిన ఆగమాలు ఆరంభించాను.

ఒక అర్ధ గంట తరువాత ఇంటి వసారాలో ఏదో పుస్తకంలో పూర్తిగా మునిగి ఉన్న పార్వతి భర్త తటాలున లేచి ఇంటిలోకి ప్రవేశించారు.

అతని గర్జన ఉరుములాగ ఉంది; మాటలు పిడుగుల్లా అదరగొట్టాయి.

"మీ అమ్మాయి మొహం చూస్తే చాలు, మహా పాపం చుట్టుకుంటుంది," అని అతను కేకలు పెట్టాడు. "ఇక మాకు మీతో ఏం సంబధమూ వొద్దు!"

"ఏం, ఏం జరిగింది? " మాకందరికీ విభ్రాంతి. అతని అమ్మగారు అడిగారు: "వాసూ, ఏమిటి సంగతి?"

"ఏమిటా? నువ్వే ఇది చదివిచూడు," అని బొబ్బలు పెడుతూ అతను చేతిలోని పంచాంగం నేలమీద విసిరాడు. "నీ కోడలుగురించి నక్షత్రాలు ఏమంటున్నాయో తెలుసా?"

అతని మొహం కోపంతో రగిలిపోతోంది. దాన్ని చూడడానికి కూడా నాకు ధైర్యం రాలేదు. అయినా కొద్ది మాటలు అతనికి సాహసించాను.

"మీరన్నది అర్ధమైంది; ఏమైనా దోషాలుంటే వాటి నివారణకి మనం శాంతి చేయించుకో వచ్చు . . . కావాలంటే మీరు ఇంకెవరినైనా సంప్రదించవచ్చు. శాంతి చేయించడంలో ఎటువంటి తప్పు లేదే."

"ఓహో, శాంతి హోమంతో ఆమె స్తితిని మార్చుకోవచ్చని అనుకుంటున్నారా? అసలు సమస్యంతా, శుద్ధ కార్యక్రమాల శాంతి హోమాలకి అతీతులైన ఆడదాన్ని నేను పెళ్ళాడాను. ఆమె జాతకంగాని, నక్షత్రం గాని పరిశీలిస్తే పంచాంగాన్నిపట్టి ఆమె నిష్కృతికి తావే లేదు. ఈ ఇంట్లో ఇంకా ఒక క్షణం కూడా నేను నిలబడలేను!," అని అంటూ అతను అదే ధోరణిలో వాళ్ళ అమ్మగారిని, "అమ్మా, నువ్వు నాతో వస్తున్నావా, లేదా?" అని అడిగి గట గట మని గుమ్మం దాటుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

"కాస్తా ఆగు," అని వాళ్ళ అమ్మ బతిమాలింది. "నువ్వు వెళ్ళిపోయాక ఇంకా మేమెందుకు ఉండాలిరా నాయనా? మేం ఇక్కడ మరేం వెలగబెట్టాలి? ఒక నిమిషం ఆగు! మా మూటా మెల్లెలు ఇంట్లోపల ఉన్నాయి; నువ్వే జాగర్త పరచాలి."

"నా జన్మలో మళ్ళీ ఈ గడప దాటను!" అని రంకెలేస్తున్నాడు ఆ చిన్నవాడు. "అవేమో మీరే తెచ్చుకోండి, లేకపోతే ఇంట్లోనే వదిలేయండి. అప్పుడే ఇంకొకరితో పెళ్ళైందిని గుర్తు చేస్తూ అవి ఉండనీ!"

రాజం, అతను ఆ మాటలన్నీ నిజంగానే అన్నాడని మీరు నమ్మగలరా? అప్పటి మా పరిస్థితిని మీరు ఊహించగలరా? అతని కేకలతో మేం అప్పటికే గజగజాలాడిపోతున్నాం. కత్తివాటుకు నెత్తురు చచ్చిన పీనుగు ముఖాన్ని ముసుగేసుకొని ఒక గోడ మూల విచారంగా నిలబడే పార్వతిని నేను అకస్మాత్తుగా చూసాను. అతని మాటలు పదునైన ఈటెల్లా నా గుండెకు గుచ్చుకున్నాయి. "అయ్యో, ఏమంటునాడితను?" అని అంటూ నమ్మశక్యం కాని ఆ మాటలతో నిశ్చేష్టురాలై నేల జరిగిపోయాను.

"అయ్యో! అమ్మా!," అంటూ పార్వతి వేసిన కేక నా చెవుల్లో సూదిలా గుచ్చుకుంది. ఈ నాటిక్కూడా ఆమె నన్ను అమ్మా అనే పిలవడం నన్ను వెంటాడుతునే ఉంది. ఆ సమయంలో సహాయానికి అమ్మా అని కేకపెయ్యడమేమిటి? ఆమె అక్క నేనే కదా దీనంతటికీ కారణం? ఆమె అమ్మే ఉండి ఉంటే ఈ విషాదం జరిగి ఉండేదికాదని ఆమె భావిస్తుండ వచ్చునా? ఆ ఆలోచన బాధిస్తూంటుంది.

ఆమె రజస్వరాలైంది ఒక సోమవారం. ఆ శుభముహూర్తాన్ని మన ఆచారంబట్టి ఆమె మూర్తీభవించిన, నమ్మతగినదానిగా, రూఢిగా ప్రపంచంలో ఉత్తమ గుణాలు కలిగి భవిష్యత్తులో రత్నంలాంటి పిల్లలకి తల్లిగా రూపొందిస్తుంది అని గర్వపడవచ్చు. కాని నేను అమె కన్యగా మారిన విషయం ప్రపంచానికి ప్రకటించిన సమయం బట్టి మన పంచాంగం ఆమెకు వైధవ్యం రాసిపెట్టి వుందనీ, గొడ్రాలవుతుందనీ తెలియజేసింది. ఏం ఘోరం! ఇదంతా తెలివితక్కువతనం వల్ల, దూరదృష్టి లేకుండా చేసిన పనికి ఫలితంగా విధి పన్నిన కుట్ర.

ఎవరేం చెప్పినా వినే పరిస్థితిలో లేడు పార్వతి భర్త. మొట్టి పట్టుదలతో ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. మరో ఏడాదివరకూ ఆయనలో ఎటువంటి మార్పూ మాకు కానరాలేదు.

రోజు రోజుకూ పార్వతి మనోవ్యాధితో శరీరం స్పచించి పోయింది. ఏ ఆడదైనా ఎలా తట్టుకోగలదు అలాంటి పరిస్థితిని - పూర్తిగా తన భర్త భవిష్కరణ?

ఆమె ఒకనాడు తనకు తోచిన ఆలోచన నాకు చెప్పింది: "మా ఆయనకి శాస్త్రాలమీద పూర్తి విశ్వాసం. నిజంగా ఒక సోమవారం అనేక భవిష్యత్తు శుభ శూచనలతో నేను రజస్వలైన విషయం ఆయన తెలుసుకుంటే ఆయన ఎంత ఆనందించేవారో కదా? దానివలన మనకు కూడా సంతోషమే కదా?"

ఆమె మాటలు విని నేను ఆశ్చర్యపోయాను. ఉన్నట్టుండి ఆమె చేసిన ప్రస్తావన నన్ను నిశ్చేష్టురాలురాలిని చేసింది; చాలా

రోజులవరకూ ఆ మాటలు నా చెవిలో రింగురీంగమంటూండేవి. "ఐతే మనం అబద్దమాడేం, ఉన్న నిజం నీ భర్తకి తెలియజేసేద్దామా?"

"అలా చెయ్యొద్దు, అక్కా! మనం అబద్ధమాడేమని తెలుసుకుంటే ఆయన పిచ్చి ఎక్కువ కావచ్చు. సందార్భన్ని బట్టి మనం విషయాన్ని తికమకపరుస్తున్నామని అతను అనుకోవచ్చు. మా ఆయన ఏదైనా అనేడప్పుడుకాని, ఏ పనైనా చేసేడప్పుడు కాని ఒకటి రెండు సారులు గట్టిగా ఆలోచిస్తారనుకోను; ఆ రోజు ఆయన ఎంత మొండిగా, తను పట్టిన కుందేలుకి మూడే కాళ్ళన్న ధోరణిలో ఎలా ప్రవర్తించారో నీకు గుర్తుందా అక్కా? ఎప్పటికైనా ఆయనలో మార్పు రాక తప్పదు - మన ప్రమేయం లేకుండానే, నా అదృష్టమే కలిసివస్తే. ఒకవేళ నా దురదృష్టం వలన, మనం అబద్దాలాడేవాళ్ళమని అనే అబిప్రాయమేకనుక అతని మనస్సులో ముద్రపడిపోతే, ఆయన ఎప్పటికీ మారకపోవచ్చు. అందువలన ఆ విషయాన్ని నా కర్మకి వదలిపెట్టేద్దాం. ఎలా జరగవరసింది అలా జరుగుతుంది."

ఆమె అభిప్రాయంలో పార్వతి ధృఢ సంకల్పంతో ఉంది. కాని నా మనస్సు ఊరికే ఆరాటపడిపోతోంది. ఆమె పరిస్తితి తీర్చిదిద్దడానికి ఏదో ఒకటి చెయ్యక తప్పదని అలొచించకుండా నేను ఉండలేకపోయాను.

పార్వతి భర్తకి ఒక ఉత్తరం రాయమని మా ఆయనకి సూచించాను. పార్వతితో కొంతకాలం గడిపి ఆమె ఎటువంటిదో తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేసి అప్పుడు ఆమె పట్ల తానొక

అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరుచుకోవాలని ఆ ఉత్తరంలో ప్రాధేయ పూర్వంగా సూచించబడింది. ఆమె భర్తకు పార్వతి ఒక అనుకూలవతి అన్న విషయాన్ని తెలుసుకోడానికి ఒక అవకాశం ఇవ్వమని కోరబడింది.

దానికి సమాధానం క్లుప్తంగా, తిరుగ టపాల్లో వచ్చేసింది.

"మీ పార్వతిని తెలుసుకునేందుకు నేనామెతో గడపడం అసంభవం," అని ఆమె భర్త బదులిచ్చాడు. "మన గ్రంధాలపట్ల నా అభిప్రాయం ఎప్పటకీ మారదు!"

ఈలోగా పార్వతిలో మాకు ఒక మార్పు కానవచ్చింది. జీవ శవంలా రోజులు దొర్లిస్తున్న అమెలో ఒక్క సారిగా చైతన్యం కాన వచ్చింది. చాలా చురుగ్గానూ, ఉత్సాహంగానూ కనబడింది. రోజు రోజుకీ ఆమె ఏదో కొత్త పనికి పూనుకున్నట్లు మాకు తోచింది.

ఆమె ముఖంలో కొట్టొచ్చినట్టుగా కానవచ్చిన కళ కళ చూసి నాకు చాలా సంతోషం కలిగింది. "పావం, పార్వతిని చూడండి, తన విచారాన్ని దిగమింగుకొని ఎలా జీవితాన్ని కొనసాగిస్తుందో," అని అన్నాను మా ఆయనతో విచారంగా.

"ఎన్నేళ్ళని నా మీద జాలిపడగలను?" అని పార్వతి మా సంబాషనలో కల్పించుకొని అడిగింది. "నా జీవితాన్ని వృధా చేసుకోలేను. నేను బాగానే చదువుకున్నానుకదా? ఏదో మంచి ఉద్యోగం చేసుకొని నేను జీవించాలి."

"ఏమిటే నువ్వంటున్నావ్? నీ జీవితం నువ్వే పోషించుకోవాలా? నిన్ను చూసుకోడానికి సంపద, డబ్బు మా దగ్గర లేదా? నీవంటున్నదేమో నాకు అర్ధం కావడంలేదు. నా శరీరంలో ప్రాణం

ఉండాలంటే ఈ ఇంట్లో నీ ఉనికి అవసరం. ఒకవేళ నీవేదైనా ఉద్యోగం చేసుకొని ఈ ఇంటినుండి వెళ్ళిపోయిన నాడే నీ అక్కని మరిచిపోవాలి! ఒక వేళ జీవితంలో చుసినాకూడా అదొక జీవ శవమే!" మాటలు మింగకుండా ఆమెను బెదరగొట్టేను.

పార్వతి నన్ను ఊరడించడానికి ప్రయత్నించింది. "అక్కా, అక్కా, నన్ను తప్పుగా అర్ధం చేసుకోవద్దుసుమా? నాకు నా జీవితం నిలబెట్టుకోవాలన్నదే నా మొదటి ఆశయం. కథలూ, వ్యాసాలూ రాయాలని ఉంది నాకు. నా తలలో బోలెడన్ని భావాలు పేరుకుపోయి ఉన్నాయి. అవన్నీ బహిర్గతం చేస్తేనే నాకు మనశ్శాంతి కల్గుతుంది. రచన ప్రసాంగాల్లో పడెపొయేననుకో, నా బాధలన్నీ మర్చిపోగలను."

"నీకేం బాగుందనిపిస్తే అదే చెయ్యమ్మా. చీక్కు చింతా లేకుండా, నీ రచన, ప్రసాంగాన్ని ఈ ఇంట్లో కొనసాగించడమే మేం కోరేది." ఆమె భవిష్యత్తు కార్యక్రమాలకి మా ఆదరణ ఉంటుందని రూఢిగా మాట ఇచ్చాను.

వెంటనే పార్వతి రచనా ప్రసాంగాల్లో నిమగ్నమైపోయింది. ఆమే ఏం రాస్తుందో, ఎంత రాస్తుందో, ఆమెకే తెలుసు. ఆ విషయంలో ఆమె మాకెప్పుడూ వివరాలు చెప్పేదికాదు; మేమూ అడగలేదు.

పార్వతికి బోలెదు టపా వస్తూండేది. మా ఇంటికి పొస్ట్ మెన్ అడుగుపెట్టగానే పార్వతి ఆయన్ని ముందుగా పలకరించేది. ఆమె పేర వచ్చిన ఉత్తారాలన్నీ ఆమె ఉంచుకునేది. తనకు ఉత్తరాలు

వస్తున్నాయి అని మాత్రం మాకు చెప్పేది. ఇంకోసారి ఉత్సాహంగా "నా కథ స్వీకరించారు," అని ప్రకటించేది.

"ఎప్పుడు ప్రచురిస్తారంటావ్?"

"కొంత సమయం పడుతుంది; వెంటనే మాత్రం కాదు," అనేది. నేనెప్పుడైనా "నీ కథ మేం చదవకూడదా?" అని అడిగితే "నా కథలు ప్రచురణ కాకుండా, ముందుగా ఎవెరికీ చూపను. పత్రికలో నా కలంపేరున ప్రచురిస్తారు. అప్పుడు మీరనుకున్నది నేను తెలుసుకోగలుగుతాను. మీకు ముందుగానే తెలిసిపోయిందనుకో, అది గొప్పగా ఉందనేస్తారు. అది ఎలాగున్నాసరే, నాకు నిజమైన అభిప్రాయం కావాలి."

ఇలా దిగులు దిగ మ్రింగుకొని గడిపే పార్వతి జీవితంలో మరో ఏడాది గడిచిపోయింది. ఇలా ఉంటూండగా ఒక నాడు హఠాత్తుగా స్వర్గంనుండి ఊడిపడినట్లు పార్వతి భర్త దగ్గరనుంచి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది.

"ఏమాశ్చర్యం!" అని అనుకున్నాం మేమంతా. కాని అందులోని విషయం మమ్మల్ని ఇంకా ఆశ్చర్యంలో ముంచేసింది.

"పార్వతిని తీసుకు రండి," అని పొడి మూడే మాటలు కవరులో ఉన్న ఒక కాగితం మధ్య రాసి ఉన్నాయి.

"ఏమిటీ హఠాత్తు మనస్సు మార్పు? ఇందులో పార్వతి ప్రమేయం ఏమైనా ఉందా?" అనే ఆలోచన మెరుపులు మెరిసింది నాలో.

"అమ్మా, పార్వతీ, మీ ఆయనదగ్గరనుంచి ఒక ఉత్తరం," అంటూ ఆనందంగా, గట్టిగా అరిచాను.

"ఆ ఇంటికి నన్ను ఆహ్వానిస్తున్నట్టుందా?" అని సీదాసాదాగా చిరునవ్వుతో నా దగ్గరకి వస్తూ అడిగింది పార్వతి.

"అరే, అదెలా నీకు తెలుసమ్మా?" అని అడిగాను, ఆశ్చర్యంతో.

"గతవారం మా అత్తగారు రాసారు - అందుకే నాకు తెలుసు. తన కొడుకు మనస్సు మారవచ్చునని అందులో సూచించారు. అయితే ఇప్పుడు ఆవిడ అనుమానం నివృత్తి అయిందన్న మాట."

"మీ అత్తగారు నీకు రాసేరా? ఏమిటే అంతా వింత వింత కథలు వింటున్నాం?" నా ఒర్మి మాయమవుతుండగా, "ఇక అన్ని వివిరాలూ చెప్పవే అమ్మా," అని మందలించాను.

"నాకేమో పిసరంత ఆశ, మా అత్తగారు నా తరపున నిలబడతారని," అని అంటూ పార్వతి ఆరంభించింది. "సర్వ సాధారణంగా మగవాళ్ళు వాళ్ళ భార్యలపట్ల మొట్టమొదట్లోనే ప్రేమాభినాలు చూపిస్తే, సహజంగానే వాళ్ళ తల్లులు ఈర్షతో కోడళ్ళని చిత్రహింసపాలు చేస్తారు. కాని నా పరిస్తితి వేరు. నా భర్త నన్ను అసహ్యంచుకుంటారు కాబట్టి మా అత్తగారుకూడా నన్ను ద్వేషించాలని ఉందా? ఆవిడకి నా మీద జాలి కలుగకూడదా? కొందరు అత్తగార్లు వాళ్ళ కొడుకుల పక్షం వహిస్తారు, కాని నా సంగతి వేరుగా? నా మొదటి ద్వేయం మా అత్తగారికి ఆనకట్ట కావడమే."

"నాకు కనిపించేదేమంటే ఏ అత్తగారైనా తన కోడలి దైవభక్తి, పట్టుదల పట్ల ఆకర్షింపబడతారు. సహజంగానే ఆమే కోడలి ప్రేమానురాగాల్ని ఆశీస్తుందనిపించింది నాకు. ఏదో దైవకృపవలన ఈ గొప్ప సత్యం నాకు తెలియవచ్చింది. ఇదో, నేననుకున్నది ఇప్పుడు నిజమైంది."

మా అత్తగారు నా మొదటి ఉత్తరానికి ఆనందకరమైన సమాధానం రాసారు. అది చాలా ఆలశ్యంగా, ఒక నెల తరువాత నాకు అందినాకూడా నేనెంతో సంతోషించాను. తరువాత నాలుగైదు ఉత్తరాల్లో నా పరిస్తితిపట్ల ఆవిడ సానుభూతి చూపించారుకాని తన కొడుకు ప్రవర్తన మార్చడానికి ఏ విధంగానైనా ప్రయత్నిస్తానని ఎక్కడా ప్రస్తావించలేదు. ఆ తరువాత ఆవిడ మరో రెండు ఉత్తరాలు రాసేరు. అందులో తన తనయుడి ప్రవర్తన ఇలా వివరించారు: "వాడు చాలా మొండి ఘటం, మరి మారడు!" ఇలా రోజులు దొర్లుతుండగా ఆమె ధోరణిలో మార్పు కానవచ్చింది. నన్ను ఆ కుటుంబంలోకి ఆహ్వానించే విషయాలలో ఆయన మీద ఒత్తిడి చేస్తున్నట్లు కనిపించింది. ఆవిడ మరో విషయంకుడా ప్రస్తుతావించారు, విచారంగా. ఎప్పుడైనా నాగురించిగానీ, నా పేరుగానీ ఉచ్చరిస్తే ఆయన మండి పడతారని తెలియజేసారు. ఆ పైన, మరి కొన్నాళ్ళు తరువాత, కారణం లేకుండానే చికాకుపడే మనస్తత్వంలో ఉన్న తన కొడుకులో కానవస్తున్న చిరు మార్పు - అంటే ఏదైనా సంబాషణలో నా ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు అతనంతట అతనే యధాలాపంగా నా పేరు ఉచ్చరిస్తున్నారని - తెలియపరచారు.

కాబట్టి మా ఆయనలో క్రమేపి హృదయపరువర్తన వచ్చి ఇప్పుడు నేను వాళ్ళ ఇంటికి రావాలని అతను కోరుతున్నారు."

మేమంతా నోళ్ళు వెళ్ళబెట్టుకొని పార్వతి చెప్పేదంతా వింటున్నాం.

"పార్వతీ, నీకీ ఆలోచనా, తెలివితేటలు ఎలా వచ్చాయమ్మా?" అని మా వారు అడిగారు.

"నీ ఉత్తరాలతోనే మీ అత్తగారిని ఆనకట్టుకున్నావంటే నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉందమ్మా," అని నేనన్నాను. "ఇప్పుడు చెప్పు అసలు నీవేం రాసావో?"

అది ఆనందమా, ఆశ్చర్యమా, లేక గర్వమా ఇటువంటి సమయంలో మమ్మల్ని ఆకట్టుకున్నది? అది కేవలం గర్వం మాత్రమే!

"అక్కా, ఒక నిమిషం ఆగు! నా ఉత్తరాలకి ప్రత్యుత్తరాలన్నింటికీ నకలు ఉంచేను. మా అత్తగారి ఉత్తరాలుకూడా ఉన్నాయి. ఉండు, నేను వెళ్ళి తిసుకొస్తాను," అని చెప్పి పార్వతి ఆ ఫైలుని తీసుకువచ్చింది.

తన మొట్టమొదటి ఉత్తరంలోనే పార్వతి ఇలా రాసింది: "నాకు నిజంగా మీవంటి అత్తగారు లభించడం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను. కాని ఏం లాభం? మీకు సేవ చేసి తత్ఫలితంగా మీ అప్యాయమైన ఆశీస్సులు పొందలేక పోయినందుకు విచారిస్తున్నాను."

మరో ఉత్తరంలో ఇలా రాసింది:

"ఏ అమ్మాయికైనా అప్యాయనురాగాలతో చూసుకొనే భర్త లభించడం సహజమే; కాని అప్యాయాన్ని అందించే అత్తగారు లభించడం ఆమె చేసుకున్న జన్మ జన్మల ఫలమే. నా పూర్వ జన్మ ఋణం వలనే మీ వంటి అత్తగారిని నేను పొందేను. కాని మీ బంగారు జీవితంలో నేను మీకు చెయ్యవలసిన సేవలూ, నేను మిమ్మల్ని పువ్వులోపెట్టి చూసుకొనే భాగ్యమూ నాకు దక్కకుండా పోయింది."

"నా చిన్నతనంలో అమ్మా అని పిలవడానికి ఎవ్వరూ లేరనే చింతతో కుమిలిపోయేదాన్ని. కాని నాకు పెళ్ళైన తరువాత అమ్మా అని నోరూర పిలుచుకోడానికి మీరున్నారని సంబరపడిపోయాను. ఈ ఉత్తరంలో మాత్రమే ఆ పిలుపుతో మిమ్మల్ని సంభోదిస్తున్నాను. స్వయంగా ముఖాముఖిగా అమ్మా అని మిమ్మల్ని ఎప్పుడు పిలవగలనా అని నాకు తెలియదు."

"మీరు చూపే అప్యాయనురాగాలతోనే ప్రస్తుతానికి నేను తృప్తి పడుతున్నాను. మీ ప్రేమాశీర్వాదాలే నా దుస్తితిని మార్చగలవు అని నమ్ముతున్నాను," అని ఇంకో ఉత్తరంల్ ప్రస్తావించింది.

"నా సమస్యపట్ల మీరు చూపే గాఢమైన అభిమానంవలనే ఎప్పటికైనా నా భర్త మనస్సు క్రమేపి మారే అవకాశం ఉంది. మీకు నా సేవలు స్వయంగా అందించి మీ ఆశీస్సులు పొందే రోజుకోసం ఎదురుచూస్తూ, ఎప్పటికైనా నా భవిష్యత్తు భారరహితంగా ఉంటుందనే ఆశతో ఉన్నాను."

"నా భావాలని ఆఖరికి మా అక్కతోగాని, బావగారితోగాని పంచుకోవడం నాకిష్టం లేదు. కాని మీతో పరివర్తన చేసుకోడం నాకు సంతోషంగా ఉంది."

ఈ విధంగా తను రాసిన ఉత్తరాల్లో పార్వతి తన అభిప్రాయాలని వివరించింది.

దాని ఫలితమే తన అత్తగారు తన పక్షం వహించి, తన కొడుకుతో నిరంతరం వాదించి, అతన్ని బతిమాలి, బతిమాలి, ఆయన తన మొండితనం విడిచేడట్లు చెయ్యగలిగింది."

నేను చెప్పే కథ సావధానంగా వింటున్న రాజం మధ్యలో నన్ను ఆపింది.

"అంటే పార్వతి భర్త పవిత్ర గ్రంథాలమీద నమ్మకం విడిచిపెట్టారన్న మాట!"

"అబ్బే, అలాగేం కాదు. తన భార్య ఒక శుభకరమైన సోమవారంనాడు రజస్వలయిందన్న యథార్థం బైటపడింది. పంచాంగం ప్రకారం ఆమె పరిశుద్ధాంత అని పేరు పొందింది. ఆ విషయాన్ని వారి నిత్యదిన వ్యవహారాల్లో పార్వతి పలికిన్ ప్రతీ పదం, ప్రతీ చర్య, యథార్థమే అన్న సంగతి వాళ్ళు ప్రత్యక్షంగా కనుగొంటున్నారు. ఆయనకి పార్వతిపై క్రమేపి ఆసక్తి కలిగి, ఇంత కాలం తరువాత అది తీవ్రమైంది."

ఈ సమయంలో ఆమె భర్త హృదయం పార్వతిని స్వీకరించే పరిపక్వం చేందలేదు. వాళ్ళమ్మగారు పదే పదే ఒత్తిడి

చెయ్యడంవలన ఆయన తన తప్పు తెలుసుకోగలిగాడు. తన భార్య దైవభక్తి ఆరాధించే స్త్రీ అనే విషయం క్రమేపి తెలుసుకున్నప్పటికీ ఆమెపట్ల ఆయన సదభిప్రాయం పెంపొందించుకోలేదు. ఒక్కొక్క సారి ఆమెపట్ల అణుగుణమైన భావం కలిగినవెంటనే ఆయన మనస్సు "అది నటిస్తోంది," అనిపించి యధాస్తానం పొంది తధా కఠిన హృదయమైపోతుంది. అయినాకూడా అతని తల్లిగారి రేపగలు చివాట్లు భరించలేకపోతుంటే పార్వతిని తెలుసుకోడానికి తను ఆమెకి ఒక అవకాశం ఇవ్వాలనే అభ్యర్ధం కూడా గుర్తుకి వచ్చింది. అందువలన తన అమ్మగారిని తృప్తి పరిచేందుకూ, తన భార్య దగ్గరగా ఉంటే ఆమెను బాగా తెలుసుకోవచ్చు అనే భావంతో పార్వతిని తమ ఇంటికి ఆహ్వానించడం యోగ్యమైన విషయం అనే అబిప్రాయానికి అతను వచ్చాడు. "పార్వతి రానీ; అది నీకు నచ్చినట్లు సేవ చెయ్యనీ. నేను ఎటువంటి ఆటంకమూ కల్పించను!" అని చెప్పి అది పూర్తిగా పార్వతీకి, ఆమె అత్తగారికీ మధ్య ఒక ఒప్పందం అని ఆ ముసలావిడకి గుర్తు చేస్తూ, పళ్ళు బిగపెట్టిన ధోరణిలో, "నీ కోడల్లా నువ్వు చూసుకో, నా తరం కాదు! వినబడిందా?" అని అన్నాడు. ఈ విషయాన్ని ఆ తల్లి పార్వతికి తెలియజేయగా, ఆమె ఇలా రాసింది: "మీ అబ్బాయి భార్యగా నాకు స్వాగతం లభించకపోయినాకూడా మీ కోసమే నేను రాదలచుకున్నాను." భర్త ఇంట్లోకి ఒకసారి అడుగుపెడితే ఆయన మనస్సు మార్చగలనని పార్వతి నమ్మకం.

పార్వతి భర్త ఇంటికి వెళ్ళేముందు మా ఆయన చేతికి 1940, 1941, 1942 సంవత్సరాల తన సొంత డైరీలు ఇస్తూ, "మీరు నాకొక ఉపకారం చెయ్యాలి," అని అంది. "1940 డైరీ కవరు మీద పార్వతి జీవితంలో ముఖ్య ఘట్టాలు - మే నుంచి ఆగస్టు వరకు - అని రాయండి. అదేలాగ 1941, 1942 డైరీలమీదకూడాను. 1942 డైరీలో పార్వతి జీవితంలో ముఖ్య ఘట్టాలు -అక్టోబర్ - అని రాయండి." ఈ మూడు డైరీల కవర్లమీద ఆమె కోరిన విధంగా మా ఆయన రాసినతరువాత పార్వతి వాటిని అందుకుంది. పార్వతి మా ఇంట్లో అడుగుపెట్టిన నాటినుంచి ఈ రోజు వెళ్ళిపోతున్నంతవరకూ అన్ని విషయాలూ చాలా విపులంగా రాయడం అవసరం అని పార్వతి భావించింది.

వాటిని తన సూట్ కేసులో భద్రంగా పెట్టుకుంది. ఆమె మనస్సులో ఏదో ఆలోచన - భర్త మనస్సు మార్చేందుకు - అని మాకు తోచింది. అందువలన దానిగురించి మేం పట్టించుకోలేదు.

ఆ ఇంటిలో అడుగుపెట్టిన మొదటి రెండు మాసాలవరకూ పార్వతి భర్త మనస్సు మారలేదని మాకు వెంటనే తెలిసింది. పార్వతి తన అత్తగారి సేవలోనే తన కాలమంతా గడుపుతూ వచ్చింది. భవిష్యత్తులో తన సంతోషమంతా అత్తగారిమీదే ఆధారపడి ఉందని ఆమె నమ్ముకుంది. తన భర్త ప్రవర్తనలో ఎటువంటి మార్పూ రానందుకు ఒక వంక విచారిస్తూ, తన అత్తగారు తనపట్ల చూపించే అప్యానురాగాలతోనే ధైర్యం పుంజుకుంది. పార్వతి తన సహజమైన అంకువ, భక్తి శ్రద్ధలతో అత్తగారి మనసు జయించింది.

ఒక రోజు పార్వతి అలమారులో తలకి రాసుకున్న నూనె, దువ్వెన, తిలకం, మొదలైనవి ఉండే చోటకు దగ్గరగా భర్తకి కొట్టవచ్చినట్లు కనిపించేలాగ ఆ మూడు డైరీలు చేర్చి పెట్టింది. భర్త తలకి రాసుకునేందుకు నూనె తీసుకుంటూ ఒక డైరీని తీసి ఉత్సుకతో దానిమీద ఏం రాసున్నాదో చదివి అందులోని వివరాలను చదవనారంభించాడు.

మొట్టమొదట 1942 డైరీ తిసి 'ఏమిటో ఆమె జీవితంలో ముఖ్య ఘట్టాలు?' అని ఆశ్చర్యపోయాడు. 'ఆ కుటుంబంలో తగువుపడి 1941లో వాళ్లనుంచి దూరమయ్యేను', అని అనుకుంటూ పేజీలు తిరగేస్తూ అక్టోబర్ నెలలో ఏముందో చదివాడు; 20 వ తేదీన పార్వతి ఇలా రాసింది: 'పార్వతి కథలు రాయడం మొదలుపెట్టింది. భగవంతుడు ఆమెకు మనశ్శాంతి కల్పించుకాక!' ఈ విషయాలు చదివి చకితుడై, 1941 డైరీ పేజీలు తిరవపేస్తూ మే నెల 7 వ తేదీ పేజి చూసాడు. అందులో రాసి ఉన్నది చదివాడు: 'పార్వతి జీవితంలో అతి శుభదినం. ఆమె పెళ్ళిరోజు'. తరువాత ఆగస్టు నెల 14 వ తేదీ పేజిలో ఇలా చదివాడు. 'పార్వతి జీవితంలో దుర్దినమిది. ఆమె భర్త ఆమెను తృణీకరించాడు. సాంఘికంగా కాబోయే మచ్చనుండి కాపాడడానికి, సదుద్దేశంతో ఆమె బదులు మేం తీసుకున్న ఒక నిర్ణయం ఆమె జీవితంలో ఒక విషాద ఘట్టంలో ఆమెను పడేసింది. 1940 లో ఆమె జీవితంలో సంభవించిన ఒక ముఖ్య ఘట్టాన్ని 1941 లో జరిగినట్టు అబద్దమాడిన ఫలితంగా తల్లి లేని ఒక అమాయిక బాలికని ఆమె భర్త తృజించాడు.' తను

చదువుతున్నదేమో తన్నే ఆశ్చర్యంలో ముంచేస్తుంటే పార్వతి భర్త ఇప్పుడు 1940 డైరీ తీసి జూన్ నెల పేజీలో, సోమవారం 10 వ తేదీ ఇలా చదివాడు: 'ఈ రోజు పార్వతి రజస్వల అయింది. ఆమె జీవితంలో ఒక గొప్ప శుభదినం'. సంతోషసంభ్రమాశ్చర్యాలతో ఒక నిమిషం ఆలోచనలో పడి, డైరీని పడేసి, వరాండాలో అతను పచార్లు చెయ్యడం మొదలుపెట్టాడు. అది ఆశ్చర్యమా? ఆనందమా? కోపమా, లేక జాలియా? అల్లకల్లోలమైన మనస్సుని తనే నిర్ణయించులేక పోతున్నాడు.

ఆ రాత్రి యధావిధిగానే భోజనాలు వడ్డించుస్తున్న సమయంలో వాళ్ళమ్మ మళ్ళీ తన పాత పల్లవి అందుకుంది. 'నీ మనసేప్పుడు మారుతుందో నాకు తెలిసిరావటం లేదు నాయనా! ఈ ఇంటిలో నేను చేసే పనంటూ ఏమైనా ఉందంటే అది నేను నీకు వడ్డన చెయ్యడం ఒకటే అనుకో! ఇక ఇంటి పనులు మొత్తంగా ఆ పిచ్చిపిల్ల చేస్తోంది. నిజంగా ఆమె గురించి నువ్వు ఏమనుకుంటున్నావురా బాబు? ఆమె ఈ ఇంటిలో కేవలం ఒక వంటగత్తె మాత్రమేనా? ఇంటి పనులు చెయ్యడంతప్ప ఆమెకి ఈ ఇంటిలో వేరే హక్కు అంటూ ఏమీ లేదా? నిను పెళ్ళి చేసుకునందుకు ఫలితంగా కేవలం ఈ భాధ్యతనే ఆమె నిర్వహించాలా? హక్కులైతే ఉన్నాయిగాని జీవితంలో ఆనందం ఎక్కడ? రాత్రీ పగలు బానిసగా పని చెయ్యడానిక ఆమె జ న్మించింది?'

కొడుకు సరిగ్గా ఆ సమయంకోసమే ఎదురుచూస్తున్నట్టుగా మాట్లాడడం మొదలు పెట్టాడు. 'అమ్మా, నీనింక భరంచలేను. నా

జీవితం దుర్భరంగా చేస్తున్నావే అమ్మా! సంసార జీవితంలో నేను మునిగిపోవాలి, అదే కదా నీ ఆశయం? అది నిజమేనా? అలాగైతే నీ సలహా పాటిస్తాను. సరేనా, పార్వతి ఈ రోజునుంచి నా భార్య, సరేనా?' పార్వతిని తన జీవితంలో ఆహ్వానిస్తూకూడా అతను చిన్న చిరుకోపం అభినయించాడు.

రాజం నన్ను మళ్ళీ అడ్డుకుంది; ఆమెకి ఇది బాగా హత్తుకుంది. 'పార్వతి భర్త మనసు మారినందుకు నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది. మరేం, పర్వాలేదు. అబ్బాయి చక్కని, చిన్నవాడే అనొచ్చు. ఆ దంపదులు ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకొని సంతోషంగా జీవితం గడుపుతున్నారని వినడం మనసుకు ఎంతో ఇంపుగా ఉంది. అదే కదా మనం కోరుకునేది,' అంది.

"నీవన్నది నిజమే. వాళ్ళు చాలా సంతోషంగా జీవితం గడుపుతున్నారు. వెనకటికి మేం పడిన భారమంతా నేను మరిచిపోయాను. ఒక రోజు పార్వతిని అడిగాను: 'ఈ నిజం ఇక కొంచెం ముందుగానే చెప్పి ఉంటే ఎలా ఉండేదని? అప్పుడు అతను నిన్ను చేరదీసేవాడా?'"

ఏమో, చెప్పలేం అక్కయ్యా!' అంటూ పార్వతి మొదలుపెట్టింది. "మా ఆయన చాలా మొండిఘటమే కాకుండా మొదటి అహంభావి. మనమంటేనే మండిపోయే గుణం. అతను ఎన్నటికీ మన మాటలు నమ్మి ఉండేవారు కాదు. నా గురించి నిజమేమిటో ఆయన వాళ్ళింటిలోనే తెలుసుకోగలగడం ఒక విధంగా మంచిదే అయింది. సరిగ్గా అదే సమయంలో అయన మెత్తబడడం ప్రారంభమైంది.

మొండిగా ఉన్నప్పటికీ ఆయనలో అప్పటికే మనపట్ల మెత్తబడిన మార్పు కనిపించినందువలనే నేను అత్తగారితో కలిసి ఉండాలని నిశ్చయించుకొని వెళ్ళడానికి కారణం. ఒకసారి నిజమేమిటో తెలుసుకున్న తరువాత అసలు విషయం మనం దాచిపెట్టినందుకు ఆయన కోపగించుకోలేదు. తొందరపడి నిజాన్ని మనం ఇంకా కొంచెం ముందుగా చెప్పకపోవడమే మంచిదైంది. నేనది అప్పుడే గ్రహించాను. అందుకనే మనం ముందుగా చెప్పవద్దని నేను పట్టుపట్టేను. డైరీల ద్వారానే నిజమేమిటో తెలియాలని నేను భావించాను.'"

****